קמא מיקטל קטליה שני מתקבל בפנים הוא כרת נמי ליחייב חולין בפנים שניהם פסולין והשני סופג את הארבעים מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה קמא מיקטל קטליה שני אמאי סופג את הארבעים קדשים בפנים הראשון כשר ופטור והשני סופג את הארבעי' ופסול מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה שחיטת קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא (א) דכמה דלא זריק דם לא מישתרי בשר שני אמאי סופג את הארבעים ופסול אלא שמע מינה דלא כרבי שמעון פשיטא דהכי איתא שחיטת קדשים איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שחיטת קדשים שחיטה ראויה היא דהא אי נחר וזריק דם לא מישתרי בשר וכי שחט מישתרי בשר ושחיטה ראויה היא קמ"ל ולילקי נמי משום לאו דמחוסר זמן דתניא מנין לכל הפסולין שבשור ושבשה שהוא בלא ירצה ת"ל [1]ושור ושה שרוע וקלוט וגו' לימד על הפסולין שבשור ושבשה שהוא בלא ירצה כי קא חשיב לאוי דאותו ואת בנו לאוי נוכראי לא קא חשיב ולא והא קדשים בחוץ דלאוי נוכראי נינהו וקא חשיב דקתני קדשים בחוץ הראשון חייב כרת ושניהם סופגין את הארבעים בשלמא שני משום לאו דאותו ואת בנו אלא ראשון אמאי סופג לאו משום לאו דשחוטי חוץ כל היכא דליכא לאו דאותו ואת בנו חשיב לאוי נוכראי וכל היכא דאיכא לאו דאותו ואת בנו לא חשיב לאוי נוכראי [ה]רבי זירא אמר הנח למחוסר זמן דהכתוב

נתקו

קמא מיקטל קטליה. דשחיטת קדשים בחוץ שחיטה שאינה ראויה היא ונהי דלענין שחוטי חוץ להתחייב כרת הויא שחיטה דגזירת הכתוב היא אבל לכל מילי לאו שחיטה היא כדאמרינן בפ' כסוי הדם (לקמן פה.) דגמר מטבוח טבח והכן [בראשית מג] וכיון דלאו שחיטה היא מותר לשחוט את בנה ולא מחוסר זמן הוא דבאותו ואת בנו שחיטה כתיבא ושני נמי ניחייב כרת: **חולין בפנים כו' קמא מיקטיל קטליה.** לאו דוקא דה"ה לבתרא: **ופסול.** משום מחוסר זמן: **שחיטת קדשים** (ב) **שחיטה שאינה ראויה היא דכל כמה דלא זריק דם כו'.** כלומר לא מיבעיא לענין מלקות דלא בעי למילקי משום שחיטת שני דהא אית ליה אותו ואת בנו נוהג בקדשים הויא ליה שחיטת שני שאינה ראויה דהא מחוסר זמן הוא ופסול אלא אפילו אותו ואת בנו נמי לר"ש לא נהיגא בקדשים דהא שחיטת ראשון אינה ראויה דאינה מותרת בלא זריקה (ג)ושני אמאי פסול להקרבה ואמאי סופג נמי דקאמר: **ולילקי נמי.** האי שני דקדשים בפנים: **משום לאו.** דשוחט מחוסר זמן לגבוה דאף על גב דלא אקרביה מיחייב אשחיטה מיד דגבי כל פסולים ילפינן בתמורה (דף ו:) עובר משום חמשה שמות משום כל תקדישו ומשום כל תשחטו ומשום כל תזרקו ומשום כל תקטירו כולו ומשום כל תקטירו מקצתו:

נתקו

קדשים שחיטה שאינה ראויה היא. ול"ת והא בפרק כסוי הדם (לקמן דף פה.) מפרש טעמא דר"ש דיליף מטבוח טבח והכן ופריך ולילף משחוטי חוץ ומשני דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים א"כ הכא דבקדשים נילף קדשים מקדשים וי"ל כיון דעיקר אותו ואת בנו בחולין כתיבא דשור הפסיק הענין על כרחך שחיטה דכתיב ביה בשחיטה הראויה איירי משום דילפינן חולין מחולין: **שחיטה** שאינה ראויה היא דכל כמה כו'. פי' הקונטרס לא מיבעיא דלענין מלקות דלא בעי למילקי משום שחיטת שני אם אותו ואת בנו נוהג בקדשים דהשתא הוי מחוסר זמן ופסול אלא אפילו אי אין אותו ואת בנו נוהג בקדשים משום דשחיטת ראשון אינה ראויה דאינה מותרת בלא זריקה שני אמאי פסול דהשתא לא הוי מחוסר זמן ואמאי סופג נמי דקאמר ומטעם זה מחק ספרים לקמן ג)שהיה כתוב בהן אין מלקות לאותו ואת בנו נוהג בקדשים משום התראת ספק דלמה לי טעם דהתראת ספק תיפוק ליה משום דלא הוה ראויה משום שהוא מחוסר זמן ואין נראה דכיון דאסר הכתוב אותו ואת בנו בקדשים מוי"ו מוסיף על ענין ראשון (לעיל דף עח.) הרי גזירת הכתוב דלילקי אע"ג דלאו שחיטה ראויה היא דהוי מחוסר זמן כיון דליכא פסול אחרינא כמו שחוטי חוץ דחייב אפילו לרבי שמעון אף על גב דלשאר מילי חשיבא שאינה ראויה ועוד דבהדיא תנן בפרק בתרא דזבחים (דף קיב:) אותו ואת בנו קדשים ומחוסר זמן רבי שמעון אומר הרי הן בלא תעשה משום דחשיבא שחיטה ד)ועובר בלאו דלא תשחטו לכך נראה דלא מוכח הכא אלא מן הראשון דשחיטת קדשים אינה ראויה היא והרי כאילו מיקטל קטליה לקמא והשני כשר גמור הוא ולא מצי למיפרך לרבי אושעיא ואפילו לרב המנונא דבסמוך מפרק בתרא דזבחים למשמע לר"ש אותו ואת בנו נוהג בקדשים דליכא לאוקומי כשהראשון הוה חולין ושני קדשים דהוי שחיטת ראשון שחיטה ראויה: (ג) **דכמה** דלא זריק דם לא מישתרי בשר. ואפילו שחט שני אחר שנזרק דם הראשון חשיב שחיטה ראשונה אינה ראויה כיון דבשעת שחיטה אכתי לא היתה ראויה ואע"ג דלרבי שמעון כל העומד ליזרק כזרוק דמי היינו דווקא לאחר שנתקבל בכוס כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יג:) ועוד כיון דעל ידי שחיטה גרידא לא משתרי בשר אלא משום דכזרוק דמי לא חשיבא שחיטה ראויה ואם תאמר דבמרובה (ב"ק עו.) משמע דשחיטת קדשים הויא שחיטה ראויה אפילו נשפך הדם דפריך אמתניתין דמחייב רבי שמעון ארבעה וחמשה בקדשים שחייב באחריותן שחיטה שאינה ראויה היא ומוקי רב דימי בשוחט תמימים לשם בעלים בפנים דהא חזרה קרן לבעלים כשנשפך הדם ופריך וכי שחיטה מתרת זריקה מתרת ומשני כל העומד ליזרק כזרוק דמי ולכך הויא שחיטה ראויה ורבי אושעיא גופיה אית ליה בפרק המנחות והנסכים (מנחות קב.) דלרבי שמעון כל העומד ליזרק כזרוק דמי גבי נותר וי"ל דדוקא להחשיב נותר אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים אית ליה לרבי אושעיא דכזרוק דמי אבל לשוייה שחיטה ראויה משום דכזרוק דמי לית ליה והויא דמרובה הוה משני רבי אושעיא כר"ל בשוחט בעלי מומין בחוץ ומשום דכל העומד לפדות כפדוי דמי ואע"ג דלית ליה כל העומד ליזרק כזרוק דמי היינו משום דזריקה תלויה בשחיטה ושחיטה צריכה לזריקה אבל פדייה אינה תלוייה בשחיטה דאף קודם שחיטה יכול לפדותה ובמסקנא דהכא הויא נמי שחיטת קדשים (ד) שחיטה ראויה משום דכזרוק דמי כמו במרובה (ב"ק עו:) דמסיק לאותו ואת בנו נוהג בקדשים אלא דליכא מלקות משום דהתראת ספק היא (ה) שמא לא יזרוק הדם ולא הוי שחיטה שאינה ראויה ואע"ג דבמרובה אמרינן דשחיטה ראויה היא אפילו נשפך הדם דכל העומד ליזרק כזרוק דמי הכא דמחוסר זמן הוא ואינו ראוי לזרוק דאסור לזרוק לא הוי כזרוק והכי אמרינן בהמביא אשם תלוי (כריתות כד:) אימור דאמר רבי שמעון כזרוק דמי במידי דעומד לזרוק ובפרק המנחות והנסכים (מנחות דף קב:) בשלמא פרה מלוה לפדותה פירוש בשמלא נאה סימנה ולכך כפדוי דמי אלא מנחות (ו) מלוה לפדותם ואם תאמר אמאי לא פריך לרבי אושעיא כדפריך לקמן לרב המנונא וי"ל דרבי אושעיא לא אמר אלא דמתניתין דקדשים בפנים לא אתיא כרבי שמעון והש"ס הוא דקאמר שני אמאי סופג ופסול אבל לרבי אושעיא אפשר דלא דייק אלא מסופג את הארבעים לחוד אמאי סופג והא התראת ספק היא כמו שיפרש במסקנא לכך לא פריך אלא לרב המנונא דאמר בהדיא דאין אותו ואת בנו נוהג בקדשים משום דשחיטת קדשים הוי שחיטה שאינה ראויה ור"ת לא גרים הכא ופסול אלא אמאי סופג ותו לא ומכח התראת ספק מדקדק כמו שהוא לפי המסקנא ואם תאמר ולימא דסופג ארבעים לאו משום לאו דלא תשחטו אותו ואת בנו אלא משום לאו דמחוסר זמן דלא תעשון דאמר בפרק בתרא דזבחים (דף קיד:) דלקי לרבי שמעון וי"ל דלא חשיב בכל מתניתין דקתני והשני סופג הארבעים אלא לאו דאותו ואת בנו:

ולילקי נמי משום מחוסר זמן. תימה היכי לילקי הא הוי לאו שבכללות שאין לוקין עליו כי ההיא דלא יאכל כי קדש הם דדרשינן מיניה כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וקרי ליה בפרק כל שעה (פסחים דף כד.) לאו שבכללות:

הנח למחוסר זמן שהכתוב נתקו לעשה. פירש בקונטרס דלא דמי לעשה דשלוח דהוי מעיקרא אבל האי עשה על כרחך אחר הלאו הוא דהלאו הוי תוך שבעה והעשה אחר כך משמע שרוצה לפרש כמו שאר ניתק לעשה שבש"ס ותימה דלא דמי לנותר וגזלה דהתם אחר שעבר הלאו בא העשה לתקן מה שעבר אבל כי ההיא דהכא לא מצינו ומיהו מצינו לעשה כה"ג בפרק אמר להם הממונה (יומא לו:) דא"ר ירמיה בלאו דנבלה קמיפלגי אי הוה ניתק לעשה במאי דאמר קרא לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה אבל אינה ראיה חדא דאביי פליג עליה ואמר דלכולי עלמא לאו מעליא הוא ואפילו לרבי ירמיה דאיכא מאן דקרי ליה ניתק לעשה היינו התם דנכתב לעשה מיד אחר הלאו אבל עשה דמיום השמיני אינו נכתב מיד אחר הלאו דלא ירצה ונראה לפרש הנח למחוסר זמן דהכתוב נתקו מלאוי דלא ירצה ולא הוי בכלל שאר פסולים דהוו בלאו דלא ירצה אלא נתקו לעשה ולית ביה אלא עשה דמיום

השמיני

רבינו גרשום

כו' כלומר אמאי סופג את הארבעים ותו לא כרת נמי ליחייב דאינו חשוב אותו ואת בנו דקמא מקטל קטליה ולא חשוב שוחט ושני אם היה שותטו בפנים היה מקובל וקדשים גמורים שחט בחוץ וכרת נמי ליחייב ותו חולין בפנים שניהם פסולין והשני סופג את הארבעים והא ראשון לא חשוב שחיטה תדע דכמה דלא מיזדריק דם לא מישתרי בשר כלומר כיון דבשביל שחיטה לא מישתרי בשר שחיטה שאינה ראויה היא: [א]קמ"ל כלומר ושחיטה ראויה היא אפי' לר' שמעון קמ"ל דאינה שחיטה ראויה: ולילקי נמי משום לאו דמחוסר זמן כו' כלומר קדשים בפנים דאמרי' השני סופג את הארבעים ופסול כלומר דסופג את הארבעים משום לאו דאותו ואת בנו: ולילקי נמי משום לאו דמחוסר זמן הוא.

[א] נראה דצ"ל ושחיטה ראויה היא כלומר אפי' לר"ש קמ"ל דאינה שחיטה ראויה.

מסורת הש"ס

א) [זבחים קיד:], ב) [ל"ל שני], ג) [דף פא.], ד) עי' רש"א מה שכתב בל"ע על תוספות ועי' ת"ש.

◆

תורה אור השלם

1. וְשׁוֹר וָשֶׂה שָׂרוּעַ וְקָלוּט נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְנֵדֶר לֹא יֵרָצֶה: ויקרא כב כג

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' שחיטה ראויה היא דכל כמה דלא: (ב) רש"י ד"ה שחיטת קדשים נמי שחיטה: (ג) תוס' ד"ה דכל כמה דלא וכו' והא מורה קרן: (ד) בא"ד שחיטת קדשים שחיטה ראויה. נ"ב פי' שחיטת הראשונ': (ה) בא"ד שמא לא יזרוק הדם. כ"כ פי' שמא לא יזרוק דם של שני: (ו) בא"ד אלא מנחות אין מלוה:

◆

מוסף רש"י

לימד על הפסולין כו'. ומחוסר זמן פסול הוא (זבחים קיד:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com